

Bányabezárás, tájrendezés MA, avagy a bányászati tevékenység jogi szabályozása, így unokáink is látni fogják

(Németh László okl. bányamérnök, okl. környezetvédelmi szakmérnök)

Jelenleg a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény szabályozza az ásványi nyersanyagok bányászatán túl a kitermelést követő tájrendezést; a meddőhányók hasznosítását és megszüntetését; a megszünt földalatti bányák nyitvamaradó térségeinek fenntartását, hasznosítását és felhagyását, a bányászati hulladék (meddő) kezelését. Ezen felül számos egyéb jogszabály van érvényben, amik a bányászati tevékenységet szabályozzák, „korlátozzák, tiltják (törvény a környezet védelmének általános szabályairól, a természet védelméről, a hulladékról, a termőföld védelméről, az erdőről, a gyorsforgalmi közúthálózatának fejlesztéséről, stb).

A bányászati tevékenység jogi szabályozása már a kora középkorban is fontos volt. Ennek egy példája a Selmecebánya városi és bányajogi kódexe (XIII. század). Kódex két fő részből állt a városi magánjog közjogi és büntetőjogi szabályozásából és a bányajogi rendelkezésekből. Sem ez, sem a későbbi jogszabályok nem tartalmaztak előírásokat a bányászati tevékenység befejezését követő kötelezettségekre. Ennek következményei a felhagyott bányák helyén ott maradt tájsebek.

Jelenleg a Bányatörvény szabályozása már biztosítja, hogy a bányászati tevékenység befejezését követően a környezet- és természetvédelmi követelmények érvényesüljenek.

Bányatörvény által szabályozott tevékenységek, melyek célja, hogy a bányászati igénybevételt követően ha a terület használhatósága megszűnt vagy lényegesen korlátozódott, biztosítsa fokozatosan a helyreállítást, és ezzel a területet újrahasznosításra alkalmas állapotba hozását vagy a természeti környezetbe illő kialakítását: a bányatelek fektetés (újrahasznosítási cél meghatározása); a bányabezárás; a kitermelést követő tájrendezés; meddőhányók hasznosítása és megszüntetése; a biztosíték, pénzügyi fedezet előírása a bányakárok megtérítésére, valamint a tájrendezési kötelezettség teljesítésére.

A kitermelés befejezésekor a bányabezárásra kidolgozott műszaki üzemi terv elbírálása során a Bányafelügyelet vizsgálja a megszünt bánya föld alatti térségeinek és egyéb közcélra hasznosítható létesítményeinek más célú hasznosítási lehetőségét is. Ennek során figyelemmel kell lenni a meddőhányó(k) hasznosítására és megszüntetésére. A hasznosításra nem kerülő föld alatti bányatérseget csak olyan állapotban szabad felhagyni, hogy az sem a környezetre, sem a felszínre veszélyt ne jelentsen.

A bányavállalkozó köteles azt a külszíni területet, amelynek használhatósága a bányászati tevékenység következtében megszűnt vagy lényegesen korlátozódott, fokozatosan helyreállítani, és ezzel a területet újrahasznosításra alkalmas állapotba hozni vagy a természeti környezetbe illően kialakítani. A bányafelügyelet a tájrendezéshez szükséges feladatokról a műszaki üzemi terv, jóváhagyási eljárása során dönt és a végrehajtását ellenőrzi.

A bányavállalkozó bányászati tevékenységből eredő kötelezettségei teljesítésének pénzügyi fedezetére a miniszter a koncessziós szerződésben, a bányafelügyelet az engedélyben a bányavállalkozó ajánlata figyelembevételével biztosítási szerződés megkötését vagy biztosíték adását írja elő. E pénzügyi fedezetnek ki kell terjednie a bányakárok megtérítésére, valamint a tájrendezési kötelezettség teljesítésére –ide értve a hulladékkezelő létesítmények környezeti kárait és rehabilitációs munkálatait- is. Ha a bányavállalkozó a tájrendezési kötelezettségeit nem teljesíti a Bányafelügyelet azt más vállalkozóval elvégezteti és e biztosítékból fedezi a munkák költségeit.

Néhány példa a közelmúltban közreműködéssel elvégzett bányabezárási és tájrendezési tevékenységekből:

- Hidegség I. tőzgebánya bezárása és tájrendezése,
- Márkushegyi mélyműveléses bánya bezárása meddőhányó tájrendezése,
- Csolnok Henrik hegyi meddőhányó tájrendezése,
- Tatabányai Rehling Konrád lejtősakna helyreállítása és tájrendezése,
- Tatabányai XI. lejtősakna helyreállítása, meddőhányó rendezése,
- Tatabányai V/C külfejtés tájrendezése,
- Tatabányai iszapoló homok külfejtés/"volt salagödör" tájrendezése.

Jó szerencsét!

Tatabánya, 2021.05.21.

